

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

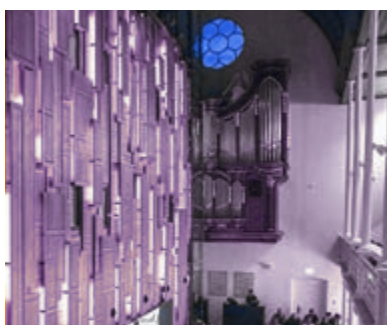
de SAAMBINDER

GEREFORMEERDE GEMEENTE
DE VALK-WEKEROM

04 Een ontroerd
Jeruzalem

07 Religieus
erfgoed

08 De inhoud
van de preek

Gods trouw zal blijken

ds. J. IJsselstein, Kapelle

Psalm 9 is geschreven in een tijd van nood. In vers 14 roept de dichter David: 'Zijt mij genadig, HEERE, zie mijn ellende aan, van mijn haters mij aangedaan'.

► En de HEERE zal een hoog Vertrek zijn voor de verdrukten; een hoog Vertrek in tijden van benauwdheid. En die Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat Gij, HEERE, niet hebt verlaten degenen die U zoeken.

Psalm 9:10, 11

Ook deze tijd is een tijd vol nood. De wereld is vol van oorlog en geweld. Misschien ontlokt het wel een zucht aan uw hart, bij het begin van dit nieuwe jaar: Wat zal dit jaar ons brengen? Hebben we nog wel toekomst? Midden in die tijd van nood toen, en in deze tijd van zorg nu, klinkt het woord van Psalm 9: 'En de HEERE zal een hoog Vertrek zijn voor de verdrukten, een hoog Vertrek in tijden van benauwdheid'. Hij zal dus een hoog Vertrek zijn voor

degene die verdrukt is. Verdrukt betekent letterlijk zoveel als: verbrijzeld, vermorzeld, gedrukt, geperst. En als je drukt op iets wat leeft, op een levend mens, dan ontnem je iemand de adem. Dan krijg je het benauwd.

Twee soorten mensen

In deze psalm gaat het over twee soorten van mensen. Over goddelozen, die het volk van God verwoesten (vers 7) en hun bloed vergieten (vers 13). En over mensen die de Heere willen loven met heel hun hart (vers 2), en die zich verheugen in Gods heil, in Zijn Christus (vers 13). En een van de kenmerken van die laatsten is: dat ze verdrukt worden. Door de moeiten van dit leven, maar vooral door het zien van wat ze doen, denken, voelen, willen en zijn voor God. Het besef van hun zonden ontnemt hen de adem. Ze zijn zo vaak: 'benauwd aan alle zijden' (Ps. 118). Het is de Heilige Geest Zelf, Die hen benauwt. Zoals het er staat van Manasse: 'En als Hij (de Heere) hem benauwde, bad hij het aangezicht des HEEREN zijns Gods ernstiglijk aan, en vernederde zich zeer voor het aangezicht van den God zijner vaderen' (2 Kron. 33:12).

Waarom deed de Heere dat? Waarom doet de Heere dat nog steeds? Wat doe je, als je in het nauw komt? Als je benauwd wordt? Dan ga je roepen. 'Ik werd benauwd van alle zijden, en riep den HEER' ootmoedig aan' (Ps. 118:3, berijmd). Dan ga je vluchten. Naar Hem, Die je ogen opendeed en in de benauwdheid bracht. Naar Hem, Die een hoog Vertrek is voor verdrukten (vers 10). De HEERE Zelf, de genadige God van het eenzijdige verbond, is die Schuilplaats, die sterke Toren, dat hoog Vertrek.

Wonderlijke belofte

Hij zal(!) een hoog Vertrek zijn voor de verdrukten. Wat een wonderlijke belofte voor die verdrukten, voor mensen in benauwdheid vanwege hun zonden. Er is een weg ter

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE DE VALK-WEKEROM

In het voorjaar van 1982 ontstaat er in De Valk-Wekerom een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Barneveld. Op zondag 2 mei worden in de School met

de Bijbel in De Valk de eerste leesdiensten gehouden. Anderhalf jaar later, op 10 november 1983, vindt de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. Op 12 september 1984 legt ouderling G. van de Bospoort de eerste steen van het huidige kerkgebouw aan de Hoge Valkseweg te Wekerom en op 24 april 1985 neemt ds. J. Mijnders de nieuwe Eben-Haëzerkerk (met 770 zitplaatsen) in gebruik. In 1999 wordt het aantal zitplaatsen uitgebreid tot 1220 en in 2008 wordt het kerkgebouw uitgebreid met enkele zalen. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Een wijnstok door U geplant'. Het aantal belijdende leden bedraagt 1010, het aantal doopleden 1123.

ontkoming bij God vandaan, die Hij Zelf geopend heeft. En de Heere belooft: Ik zal het doen. Het hangt ook dit jaar niet af van u, maar Ik zal het doen, zegt de Heere.

En dus, armen, mensen in nood, mensen in benauwdheid, mensen met schuld, verdrukten, zoek het niet ergens anders. Zegt de Heere Jezus niet: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven?' (Matth. 11:28). Met andere woorden: vlucht niet weg, maar kom. 'Hij geeft den moede kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien die geen krachten heeft' (Jes. 40:29). U denkt misschien: Maar hoe zou dat toch kunnen? De HEERE is de drie-maal heilige God, en ik, u moest eens weten wie ik ben!

Zoekers, zoek uw rust in Christus. Zalig zijn ze die Hem zoeken.

Hoe het kan? Waarom het kan? Omdat Christus onder de toorn van God, in Gods handen is gedrukt, geperst, verbrijzeld en vermorzeld. Omdat (zegt Jesaja) het de HEERE behaagde Hem te verbrijzelen in plaats van een schuldig zondaarsvolk (Jes. 53:10). Zijn ziel werd vermorzeld als een schuldoffer voor doodschuldige zondaars. En daarom klinkt hier in Psalm 9, en daarom klinkt aan het begin van dit nieuwe jaar vanuit dat hoog Vertrek, vanuit die Schuilplaats, vanuit die sterke Toren, uit de mond van de HEERE Zelf een liefdevolle lokstem: Kom, armen, verlorenen, verdrukten. Kom tot Mij. Er is raad bij Mij. Want Ik heb Mijn enig geliefde

Zoon overgegeven in verdrukking, totdat de laatste adem Hem werd ontnomen, tot de dood toe. Om voor mensen zoals u een Schuilplaats te kunnen zijn.

We lezen in vers 11: 'En die Uw Naam kennen, zullen op U vertrouwen, omdat Gij, HEERE, niet hebt verlaten degenen die U zoeken'.

Hun naam is nooddruftig en ellendig. Ze zijn verdrukten die leven in benauwdheid. Zo roept de Heere hen, bij hun naam. En zij roepen Hem bij Zijn Naam, waarvan de Heere hen iets heeft leren kennen. En die Naam, zo heilig, groot en goed, doet hen diep buigen, zoeken en vragen. Die Naam bindt hen aan de troon van Gods genade. Immers, de Heere is in hun leven gekomen als de Heilige, als de Rechtvaardige, maar ook als de Genadige, de Barmhartige, lankmoedig en genadig. Als de Toevlucht en de Sterkte in de dag van hun benauwdheid.

Hoop en vertrouwen

Ze hebben iets van Zijn Naam, van Hemzelf leren kennen. En die Naam is hun hoop geworden. Vers 11 zegt: 'zij zullen op U vertrouwen'. Daar ligt zekerheid en vastheid in. Zij zullen vertrouwen. Niet omdat zij zulke goedgeglovige en vertrouwende mensen zijn, niet omdat ze zelf zoveel houvast hebben of omdat ze het zelf allemaal zo goed weten. Maar ze zullen vertrouwen, omdat U, HEERE, 'niet hebt verlaten degenen die U zoeken'.

Bent u zo iemand, die de Heere zoekt? De HEERE zal u nooit verlaten. Hij heeft het nooit gedaan, en zal het ook in dit nieuwe jaar (hoe het ook gaat) niet doen.

Zoekers, de troost is voor u, de toekomst is voor u! Want zoekers zullen Hem vinden. En die Hem gevonden hebben, zullen Hem opnieuw zoeken en blijven zoeken. Want die de HEERE zoeken, hebben geen gebrek aan enig goed (Ps. 34:10).

Zoekers, zoek uw rust in Christus. Zalig zijn ze die Hem zoeken. ♦

Uit:
MEER DAN OVERWINNAARS
ds. G.H. Kersten
(uitg. De Banier, 1953).

In de rubriek Meelezen luisteren we dit jaar naar ds. G.H. Kersten in zijn boek "Meer dan overwinnaars" (uitg. De Banier, 1953). Het boek bevat 40 meditaties over de geloofsgetuigen uit Hebrëeën 11. We lezen mee vanaf hoofdstuk 30, waar Paulus in vers 32 overgaat tot een andere behandeling van de geloofsgetuigen.

'Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard? (Gelijk geschreven is: Want om Uwentwil worden wij den gansen dag gedood; wij zijn geacht als schapen der slachting.) Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die ons liefgehad heeft'.

Romeinen 8:35-37

GIDEON

Als ik ditmaal uw aandacht afzonderlijk vraag voor Gideon, en voor andere personen, die in dit vers worden genoemd, dan dient aan deze wijze van behandeling van Hebrëeën 11 vers 32 een opmerking vooraf te gaan.

*'En wat zal ik nog meer zeggen?
Want de tijd zal mij ontbreken,
zou ik verhalen van Gideon?'*

Hebrëeën 11:32

Hier dient de volgende opmerking aan vooraf te gaan, namelijk dat de apostel Paulus in vers 32 overgaat tot een andere wijze van behandeling der geloofsgetuigen. Tot hiertoe heeft Paulus telkens aangegeven in welke daden het geloof dergenen die hij noemde, uitblonk. Abel bracht een meerdere offerande; Henoch heeft getuigenis gehad dat hij Gode behaagde; Noach heeft de ark toebereid; Abraham is gehoorzaam geweest, hij verliet Ur en offerde Izak; Sara heeft kracht ontvangen; Izak en Jakob zegenden hun zonen; Jozef profeteerde van de uitgang der kinderen Israëls; Mozes werd verborgen en weigerde een zoon van Faraó's dochter

► genaamd te worden; Israël trok door de Rode Zee en overwon Jericho door het geloof, uit welke stad Rachab is behouden.

Steeds gaf de apostel Paulus in het bijzonder bij elk der personen hun daden aan. Thans verlaat hij deze bijzondere behandeling. Hij noemt nu slechts enkele namen. In de verzen 32 tot 38 vat hij alle getuigen samen. De reden voor die korte samenvatting noemt de schrijver van deze brief aan de Hebreëen: 'De tijd zou mij ontbreken'.

Het oog van de apostel is verlicht. Hij aanschouwt de onafzienbare rij dergenen, die door het geloof hebben overwonnen. Hun getal is ontelbaar. De in de Schrift genoemden zijn zeer veel. Die allen te bespreken ligt buiten het bestek van deze brief van Paulus.

De tijd zou Paulus ontbreken voor zulk een afzonderlijke behandeling. Ook is, tot staving van het betoog van de apostel, die personele bespreking niet nodig. De bewijzen zijn reeds overvloedig. In al die besproken geloofsgetuigen kwam het telkens duidelijk uit dat door het geloof Gods volk vermag alle leed te dragen en alle tegenstand te overwinnen. De Hebreëen mochten door de genoemde bewijzen gesterkt worden om de loopbaan, die hun was voorgesteld, te lopen. Ook zij zullen door het volstandig geloof overwinnen. Inderdaad, Gods volk zal triomferen, hoe zwaar de strijd ook wezen moge. De Kerk Gods gaat door bange wereldweeën heen, de heerlijkheid met Christus, haar Hoofd, tegemoet. Er is geen uitputten aan de getuigen, die God stelde. Dat Gods kinderen eens moed zouden grijpen:

*Gewis, hoe hoog de nood mag gaan,
God zal Zijns vijands kop verslaan;
Dien haar'gen schedel vellen,*

Laat alles samenspannen; satan en wereld en zonde, door het geloof zal Gods volk toch overwinnen.

*Dan moogt g' in zegepraal uw voet,
Ja, uwer honden tong, in 't bloed
Van elken vijand steken.*

► volgende week het vervolg

Een ontroerd Jeruzalem

J. van 't Hul, Lieren

Jeruzalem staat bol van de vrome godsdienst. Maar geen mens die zich in de stad druk maakt over een 'geboren Koning der Joden'.

In Jeruzalem doen de wijzen navraag: 'Waar is de geboren Koning der Joden?' Ze willen de geboren prins ontmoeten, aanbidden, alle eer en hulde bewijzen. De wijzen vragen hier, ze vragen daar, in de tempel en op de straat, aan deze en aan gene. Ze vragen niet: Is hier misschien een prins geboren? Maar: Waar is Hij geboren? De wijzen zijn zeker van hun zaak, want ze hebben 'Zijn ster in het oosten' gezien. Ze vragen, als de bruid aan de wachtsters in Jeruzalem: 'Hebt gij Dien gezien, Dien mijn ziel liefheeft?' Maar in Jeruzalem heeft niemand Hem gezien en geen mens weet waar de wijzen het over hebben. Een Koning der Joden? Zij hebben slechts Herodes als koning der Joden. Simeon en Anna hadden in Jeruzalem de vertroosting Israëls ook zeer verwacht, en nog een paar van die

uitziende zielen. Maar verder zijn de mensen in Jeruzalem ziende blind en horende doof. Het is aardedonker in de stad. Er is geen feest en geen vreugde en niemand die Hosanna roept. Zoekende heidenen komen vragen naar de Wortel van Isaï, maar in Jeruzalem is niemand vervuld met heilbespiegelingen vanwege het heil dat bereid is voor allen die Hem ootmoedig vrezen. 'Hij is gekomen tot het Zijne, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen' (Joh. 1:11). 'God verbergt Zijn wijsheid voor de wijzen in Judéa, en Hij maakt ze bekend aan de wijzen onder de heidenen. Zijn majesteit, die bedekt en verborgen is in het westen, blinkt helder aan de hemel in het oosten' (P. van der Hagen). 'Nee, de gelovigen vinden niet dadelijk wat ze zoeken, maar meermalen

Het paleis van koning Herodes ◀

juist het tegendeel, en eerst na vele omwegen komen zij tot het doel. Daarom is lijdzaamheid de vriendin en levensgezellin der heiligen' (Da Costa).

Herodes en de schriftgeleerden

'De koning Herodes nu, dit gehoord hebbende, werd ontroerd, en geheel Jeruzalem met hem' (Matth. 2:3). Koning Herodes is een vijand van de Koning der koningen, en ook van een geboren Koning der Joden. Als hij verneemt wat er in de stad aan de hand is, raakt hij 'ontroerd', staat er. Zijn ziel raakt niet in beroering, maar zijn bijgelovig verstand raakt ontsteld en bevreesd. Als er in Jeruzalem een Koningskind geboren is, dan wankelt zijn positie. Calvijn veronderstelt dat de vraag van de wijzen 'de herinnering aan de profetieën, die vroeger in vergetelheid geraakt waren, weder levendig maakte. Direct begint Herodes te vermoeden dat die Koning naar Wie de wijzen onderzoek doen, de voorheen beloofde Messias is'.

'Boze, vleselijk gezinde harten vrezen niets zo zeer als de vervulling van de Schriften' (Henry).

'Geheel Jeruzalem' raakt opeens ook beroerd door het nieuws gebracht door heidenen uit het oosten, dat wil zeggen: sommigen in de stad worden overvallen door een onbestemde angst. Een geboren Koning der Joden? Dat zou hen van hun rust kunnen beroven. En een mens wil rust, geen onrust alstublieft! Zij begeeren helemaal geen andere koning, zelfs de Messias niet.

'Rampzalig Jeruzalem, dat ontroerd wordt wegens de geboorte van de Zaligmaker. Rampzalig volk, voor hetwelk de ware godsvrucht een vermoeiing des geestes is' (Spurgeon).

Spedberaad in het paleis

Herodes, de Edomietische tiran, belegt een spedberaad. Haastig komen 'al de overpriesters en schriftgeleerden des volks' bijeen. Ze moeten komen, opmerkelijk: allemaal! Toch staat er maar één punt op de agenda van dit grote sanhedrin: Waar is de geboren Koning

der Joden? Herodes vraagt 'waar de Christus zou geboren worden'. Herodes weet heel goed waar het nu over gaat. Hij vraagt naar Christus, de Messias! Christus moet er zijn, moet geboren zijn, want Zijn ster is gezien in het oosten.

'Boze, vleselijk gezinde harten vrezen niets zo zeer als de vervulling van de Schriften'.

'Het voorspelt weinig goeds, als de koning die uit de aarde aards is, zich met theologie gaat bemoeien' (Spurgeon).

Er gaat de schriftgeleerden een licht op. Deze leraars der wet kennen de Schriften, het zijn schriftuurlijke mensen, echt wel. Ze kennen de Schriften op hun duimpje. Daar zijn ze van kindsbeen af in onderwezen! Deze theologen hebben de boekrollen goed gelezen en de Schriften

onderzocht, want die zijn het immers die van Hem getuigen! 'De schriftgeleerden hebben de Schrift in hun hoofd, maar geen genade in het hart' (Ryle).

De schriftgeleerden weten precies waar de tekst staat, ze kunnen het met hun vinger op de landkaart aanwijzen waar Micha achthonderd jaar geleden geprofeteerd had dat er verlossing komen zou uit het kleine Bethlehem in Efratha. Dáár moeten ze dus zijn, want daar zou de Messias vandaan komen, Hij 'Die een Heerser zal zijn in Israël, en Wiens uitgangen zijn vanouds, van de dagen der eeuwigheid'. De rol des boeks is met Zijn Naam vervuld. Israëls dwazen spreken wijze woorden. Tijdens Herodes' spedberaad antwoorden de letterknechten op de vraag waar de Christus zou geboren worden: 'Te Bethlehem, in Judéa gelegen; want alzo is geschreven door den profeet: En gij Bethlehem, gij land van Juda, zijt geenszins de minste onder de vorsten van Juda; want uit u zal de Leidsman voortkomen, Die Mijn volk Israël weiden zal' (Matth. 2:5, 6). Aan het einde van het boek Mattheüs komen deze doctoren in de godgeleerdheid opnieuw bijeen, maar dan in de zaal van de hogepriester, en dan staat er: 'En beraadslaagden tezamen dat zij Jezus met listigheid vangen en doden zouden' (Matth. 26:4). ♦

▶ wordt vervolgd

Gij evenwel, Gij blijft Dezelfde... ook in 2023!

Namens de redactie, ds. B. Labee

Jaren verglijden, tijden veranderen en mensen vallen weg.
Bij het overgaan van de jaargrens 2022 naar 2023
geeft dat veel gedachten.

► **Jezus Christus is
gisteren en heden
Dezelfde en in der
eeuwigheid.**

Hebreeën 13:8

Gisteren, vandaag en morgen lopen in elkaar over. We zijn niet meer die we gisteren waren en de dag van morgen is voor ons verborgen. Maar eeuwig wonder als we door het geloof mogen zien op Hem, van Wie de Heilige Schrift gewaagt: 'Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid'.

De apostel Paulus, die we naar het getuigenis van onze Nederlandse Geloofsbelijdenis houden voor de auteur van de brief aan de Hebreeën, schrijft in hoofdstuk 13 allerlei vermaningen. Vermaningen aan Joden die woonden in en rond Jeruzalem. Joodse christenen die meegetrokken dreigden te worden door 'vrome' Joden en 'oppervlakkige' Joden of heidenen. Zogenaamd 'vrome' Joden die hen wijsmaakten dat het onderhouden van plichten en inzettingen wel voldoende was. Maar de zaligheid ligt alléén in Christus. 'Oppervlakkige' Joden of heidenen, die individualistisch leefden voor geld en genot. Maar bij een godvrezende levenswandel hoort broederlijke liefde, eensgezindheid, herbergzaamheid en barmhartigheid. Klemmend is de oproep in

vers 9: 'Wordt niet omgevoerd met verscheidene en vreemde leringen...'. Ga geen ander spoor in deze verwarrende wereld.

Dan wijst de apostel niet op zichzelf, ook niet om zich heen. Nee, dan wijst Hij de Koning van de Kerk aan: Jezus Christus! Gods eniggeboren Zoon, Die voortkomt uit het eeuwige welbehagen van de Vader, door Wiens hand het welbehagen gelukkiglijk zal voortgaan.

Wie is Hij? Hij is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid! Hij heeft in het verleden betoond een getrouwe Profeet te zijn, een barmhartige Hogepriester en een rechtvaardige Koning. Hij opende de blinde zielsogen van de schijnbekeerde farizeeër Nicodémus. Hij boog Zich over een diepgevallen vrouw bij de Jakobsbron om levend water aan haar ziel te ontdekken. Hij wierp de onreine geesten uit die Legio in hun greep hielden.

Wat zullen we meer van Hem verhalen? In de dagen die achter ons liggen, mocht Hij worden uitgestald in Zijn heerlijke Namen: 'Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij is op Zijn schouder; en men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vrededorst' (Jes. 9:5). O, zo heet Hij ook heden! Opdat nameloos diep gevallen 'eerrovers'

weer 'Godlovers' zouden worden, vanwege die vrije gunst Die eeuwig Hem bewoog. Hij wil bekeren op dezelfde wijze als gisteren en eergisteren. En voor de onbekende toekomst, bij het passeren van de jaargrens van 2023? Hij is Dezelfde! Ernstig is dat: Hij is Dezelfde voor Zijn vijanden. Ze zullen allemaal onder Zijn voeten komen. Hij is Dezelfde, voor 'schijnvrienden' als Judas, die ontmaskerd werd. Tegelijk is Hij Dezelfde voor hen, 'die in hun zonden en ellenden, tot Hem zich ter genezing wenden'. Dezelfde voor Zijn duurgekochte volk. De nabije toekomst is ook voor hen verborgen, maar de eeuwige toekomst is niet onzeker. Hij zal ze leiden door Zijn raad en daarna in heerlijkheid opnemen.

Zegenwens

We wensen al onze lezers voor 2023 de vereniging toe met deze Zaligmaker, Jezus Christus. Om voor het eerst of met meer zekerheid te mogen weten dat ons leven verbonden is met Hem. Want alleen dan zullen we delen in de zaken die we hierboven mochten tekenen. Ziende op onze schuld en onwaardigheid is het zo onmogelijk. Maar Zijn Naam is Jezus, Zaligmaker, en dan is er verwachting voor alles verbeurd hebbende zondaren en zondaressen. De Heere trekke mee op in het nieuwe jaar en bestendige de verbondenheid met ons deputaatschap ter behartiging van de belangen van De Saambinder. We zien er naar uit om de fijne samenwerking met drukkerij Verloop voort te zetten. Dankbaar zijn we dat er zoveel scribenten met regelmaat bijdragen aan de 'vulling' van ons weekblad. En, niet te vergeten, diverse mensen leveren een administratieve, correctieve of creatieve bijdrage. Ten slotte hopen we ook als redactie weer in saamhorigheid op te trekken. Onze geliefde oud-hoofdredacteur v. A. is bereid om ons nog een periode als redacteur met raad en daad bij te staan. Onze trouwe broeder Van 't Hul blijft een bijna onmisbare schakel in het wekelijkse proces. En - zo de Heere het geeft - hopen we later dit jaar een nieuwe redacteur te verwelkomen. De Heere verbindt ons aan elkaar, vanuit Hem, Die gisteren en heden Dezelfde is, en in der eeuwigheid! ♦

Religieus erfgoed

ds. W. Silfhout, Veenendaal

Bijna zes op de tien Nederlanders rekent zich niet meer tot een religieuze groepering. De ontkerkelijking neemt in Nederland in rap tempo toe. Dit leidt tot leegstand van kerkgebouwen.

Een toenemend aantal kerkgebouwen wordt helaas overbodig. Moeten die gebouwen dan maar worden gesloopt of een andere bestemming krijgen?

En hoe om te gaan met het interieur van die kerkgebouwen?

In veel steden en dorpen hebben kerkgebouwen vele eeuwen lang het silhouet van stad of dorp bepaald. De torenspitsen waren oriëntatiepunten.

Het kerkgebouw was het middelpunt van het dorp of van de stadswijk. Niet alleen in de steden, ook op het platteland dreigen de kerken te verdwijnen.

Dat geldt ook voor het interieur van die gebouwen: een preekstoel, een kanselbijbel, een doopvont. Voor velen is dat een stap te ver.

De uitgave van december van het Tijdschrift voor Nederlandse Kerkgeschiedenis is gewijd aan het thema religieus erfgoed. Prof. dr. Sabine Hiebsch, bijzonder hoogleraar aan de Theologische Universiteit Kampen/Utrecht, is redactievoorzitter van dit tijdschrift.

Traditie

Prof. Hiebsch stelt dat religieus erfgoed zorgt voor verbinding met

je traditie. Bij die traditie horen ook religieuze voorwerpen als hulpstukken. Zij leggen de verbinding met de traditie. De hoogleraar merkt daarbij op dat in de reformatorische traditie wordt gezegd dat je met het verleden verbonden bent door de belijdenisgeschriften (RD, 24 december).

Nu zal er wel niemand zijn, ook niet in de gereformeerde gezindte, die van mening is dat voorwerpen die verbonden zijn met de religieuze traditie van ons land, maar weggeworpen of vernietigd moeten worden. Dat we daar zuinig op zijn, is goed. Niet om allerlei voorwerpen te bewaren als relikwieën en die te vereren zoals de Rooms-Katholieke Kerk doet, maar om de gedachte levendig te houden dat ons land een christelijke natie was. Het was zo. Religieuze goederen worden erfgoed.

Erfgoed

Het betreft erfgoed. Dat is veelzeggend, want erfgoed is iets van vroeger. Erfgoed vertelt ons iets over de historie van ons land, van de kerk en de samenleving en over wie we door de tijd heen geworden zijn en hoe we ons ontwikkeld hebben. Maar het is tegelijk iets wat voorbij is. We hebben het nog wel, maar het functioneert in onze tijd niet meer. Dat geldt vooral voor religieus erfgoed.

Als het om monumentale kerkgebouwen gaat, spreekt men wel van levend erfgoed. Ook al wordt het gebouw niet meer gebruikt als Godsgebouw, waarin het Woord van God wordt gepredikt, maar als cultureel centrum of supermarkt. Maar het leeft niet meer! De belangstelling voor religieus erfgoed begon in de jaren zestig van de vorige eeuw. Het tijdperk waarin de

televisie zijn intrede deed, het eerste grote popfestival werd gehouden in Kratingen, de spot werd gedreven met het Onze Vader door de VARA en de secularisatie een snelle vlucht nam. In het begin van 2022 richtte het Catharijneconvent te Utrecht daarover een tentoonstelling in onder de veelzeggende titel 'Van God los'. Nederland is steeds meer van God los. Daarom krijgt religieus erfgoed zoveel aandacht.

Is het nostalgie? Of toch het gevoel dat we iets van grote waarde zijn kwijtgeraakt? Of beide? Proberen we toch krampachtig nog iets van het verleden vast te houden, zoals in het voormalige kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente van Utrecht? Het gebouw is verbouwd tot hotel en werkplek, maar het orgel is nog zichtbaar. Men kan nog zien dat het een kerkgebouw geweest is.

Richtingwijzers

Nu is het al zo dat sommige mensen niet weten wat een kerk is en wat er in een kerkgebouw gebeurt. Door de snelle voortgang van de ontkerkelijking zal dat onbegrip alleen maar toenemen.

In onderscheid met Rome is in de reformatorische traditie een kerkgebouw niet heilig. Het is 'slechts' hout en steen. Dat geldt ook voor een doopvont, een kansel, een orgel, enz. We hechten daar aan de ene kant geen sacrale betekenis aan, aan de andere kant moeten we er zuinig op zijn.

De gebouwen met hun torens blijven richtingwijzers naar iets wat boven al het aards gewoel uitgaat. Als het weg is, kan het nooit meer dienst doen voor het doel waarvoor het was bestemd.

Laten we monumentale kerkgebouwen in stand houden. Allerlei voorwerpen kunnen een plaats krijgen in een museum. Die kunnen daar dienen om mensen aan het denken te zetten over wat deze voorwerpen te zeggen hebben. Welke belangrijke en onmisbare erfenis we daardoor zijn kwijtgeraakt.

Laten we dankbaar zijn dat in de reformatorische traditie wordt gezegd dat je met het verleden verbonden bent door de belijdenisgeschriften. Mag het meer dan traditie zijn! ♦

► In de voormalige Westerkerk in Utrecht is het orgel nog zichtbaar.

De inhoud van de preek

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

In een korte serie artikelen willen we nadenken over enkele aspecten van 'de preek'. Het terrein is breed en de opvattingen zijn divers. Dat wil niet zeggen dat hierover op grond van de Schrift en onze belijdenis geen duidelijke lijnen te trekken zijn.

Die lijnen zijn richtingbepalend voor prediker en hoorder. De gedachte dat iedereen van de preek zo het zijne vindt, is gevaarlijk voor het *gezag* van de Woordbediening en dan verliezen we ook het *beslag* van het Woord.

Daarmee bedoelen we dat de indrukken van de waarheid minder worden. Dit geldt leer en leven, dus de kennis van het Woord en de levensopenbaring overeenkomstig dit onveranderlijke Woord. Hoewel de *kracht* van het Woord onwederstandelijk is en blijft, bindt de Heilige Geest Zichzelf en ons aan de Woordbediening. Er kan

sprake zijn van een wederstaan van het werk van de Geest in uitwendige zin. Ook Gods kinderen kunnen zo de Heilige Geest bedroeven en verachten in de genade.

Gods zorg

Een prediker moet drie dingen bedenken: *dat* hij moet preken, *wat* en *waar* hij moet preken. Het gaat dus om zijn roeping tot het predikambt, de inhoud van zijn preken en de plaats waar God hem stelt om te preken. Het gaat ons nu om het tweede: wat hij moet preken.

Onvoorwaardelijk zal de prediker zich gebonden weten aan het gezaghebbende Woord van God. Hij zal, onderwezen op de school van de Heilige Geest, niets anders begeren. Een geroepen dienaar wenst niets anders te verkondigen dan wat God in het Oude en Nieuwe Testament openbaart. Hij zal tot diep in zijn innerlijk weten van het blijvende gezag van de Godsopenbaring, niet slechts in theorie, ook in de praktijk. Niet selectief, maar totaal en radicaal. In de prediking is het viervoudige fundament van het gezag van de Schrift, beleden in de Nederlandse Geloofsbelijdenis, art. 5, hoorbaar en voelbaar.

Het was Gods zorg voor onze zaligheid om Zijn woorden op schrift te laten stellen (Nederlandse Geloofsbelijdenis, art. 3). Dat is ook het doel van de verklaring van de woorden van God, de redding uit onze verlorenheid. We lezen in artikel 3 over 'een bijzondere zorg, die God voor ons en onze zaligheid draagt'. Met de kerk der eeuwen getuigt artikel 5 van het Goddelijk gezag volgens het getuigenis van de Schrift zelf, van het Geestesgetuigenis in het hart en van de feiten die het bewijzen. Déze woorden vertolken de eeuwige gedachten en raad van God. Zo maakt Hij aan ons bekend Wie Hij is, hoe Hij werkt en hoe Hij verheerlijkt wordt in recht en genade.

Grondig en oprecht

In het formulier tot bevestiging van de dienaar des Woords lezen we over zijn viervoudige taak. Laten we letten op de volgorde en op het feit dat alle nadruk op de Woordbediening valt. Daarna volgt de dienst van de sacramenten, de dienst der gebeden en het pastoraat. We beperken ons nu tot de primaire taak van de prediker. We lezen daarover, vanuit de Schrift onderbouwd: 'Eerstelijk, dat zij des Heeren Woord, door de Schriften der profeten en apostelen geopenbaard, grondig en oprechtelijk aan hun volk zullen voordragen en het toe-eigenen, zowel in het algemeen als in het bijzonder, tot nuttigheid der toehoorders, met onderwijzen, vermanen, vertroosten en bestraffen, naar eens ieders

► De Heilige Geest bindt ons aan de Woordbediening.

Een mens, blind van de geboorte af

ds. C.A. van Dieren, Uddel

En voorbijgaande, zag Hij een mens, blind van de geboorte af. En zijn discipelen vroegen Hem, zeggende: Rabbi...

Johannes 9 vers 1 en 2a

behoefte, verkondigende de bekering tot God en de verzoening met Hem door het geloof in Jezus Christus...'

De woorden 'grondig en oprecht' vallen hier op. De verkondiging moet dus fundamenteel gebeuren. Er moet gegraven worden in de Schriften.

De onuitputtelijke rijkdom van de Godsopenbaring moet wekelijks opgediept worden. Dat vraagt tijd, afzondering, gebed, studie en Geesteswerking! Deze primaire taak is ook de mooiste taak van elke dienaar des Woords. Hierin komt hij nooit uitgeleerd en uitgesproken.

Het tweede wat onze vaders eisen, is 'oprechte' Woordbediening. Dat wil zeggen: ongeveinsd, zuiver en eerlijk, met oprechte bedoelingen voor God en mensen, niet met bijvoegmerken, zelfbedoeling of zelfverheerlijking. Het vraagt een boodschap die oprecht voor God en mensen wordt voorbereid en uitgesproken.

Onderscheiden

Vervolgens moet de preek 'voorge dragen' worden, dus niet: (vooral) voorgelezen. En het moet ook 'toege eigend' worden. Dat wil zeggen: áán het hart gelegd, opdat de Geest het ín het hart zal leggen, want het moet het persoonlijk eigendom van de hoorders worden.

De Woordbediening heeft volgens onze vaders een algemeen nut, namelijk onderwijs in de Schriften voor ieder die het hoort. Maar dit is ook 'in het bijzonder' bedoeld. De Woordbediening is separerend, heeft een onderscheiden nut, omdat er verschillende mensen luisteren: bekeerd en onbekeerd, betrokken en onverschillig, bekommerd en meer geoefend. Dat maakt ook de uiteenlopende spits van de prediking uit. Die wordt met vier werkwoorden omschreven: onderwijzen, vermanen, vertroosten en bestraffen. Een preek is dus niet uitsluitend vertroostend en niet alleen bestraffend. Een preek is onderscheiden(d), al naar gelang de behoefte en de legering van het hart, de staat voor de eeuwigheid en de stand van het leven.

Wat is uw behoefte onder de preek? ♦

► wordt vervolgd

Weet u waarover het in Johannes 9 gaat? Natuurlijk! Het gaat over de blindgeborene die van zijn blindheid genezen wordt. Ach nee! Dat is niet het doel, maar slechts het middel, opdat de werken Gods in de blindgeborene openbaar zullen komen.

Johannes, gedreven door de Heilige Geest, begint ook niet bij de genezing. We lezen: 'En voorbijgaande, zag Hij...'. De Zaligmaker gaat voorbij. De blinde ziet Hem niet en roept Hem niet, maar Christus komt als Eerste en ziet hem wel.

We gaan een stapje terug. In hoofdstuk 8 komt Christus uit de tempel. De boze gezichten van de Joden zijn nog te zien. Ze dragen stenen in hun handen om Hem te stenigen. 'Weg met Deze!' Dat moet wel gevolgen hebben. Nu zal Christus die hardnekkige Joden vaarwel zeggen en naar Zijn Vader terugkeren. Nee, in heilige gewilligheid, niet weerhouden door de vijanden, ook niet door ónze blindheid en afkerigheid, gaat Christus voort. Wat een onbevattelijk wonder!

De blindgeborene, vlak bij de tempel, ziet niets, maar dat geeft niet, want met ogen van eeuwige ontferming ziet Christus op hem neer. Is dat voor het eerst? Nee, Christus zag hem al in de stilte van de nooit-begonnen eeuwigheid, toen de Vader de blinde samen met alle uitverkorenen aan Hem toonde en overgaf. Christus zag hem als een mismaakte dienaar van de vorst der duisternis, in al zijn schuld, zijn bondsbreuk, onmacht en onwil. Voor zo één is Hij laag afgedaald. Zó laag

tot waar de meest ellendige, verloren en onmachtige zondaar neerzit.

Wat doet die bedelaar? Hij vraagt niet naar de Heere. Wat is dat herkenbaar! Daarom is het zo'n rijkdom, dat hier staat: 'En voorbijgaande zag Hij een mens'. Nu zal Christus van hem weer een mens maken, zoals God het bedoeld heeft. En de blinde? Die tobber krijgt er de buit van. Hij hoeft niets meer te doen dan alleen maar te zitten.

Ook aan ons komt de Heere voorbij. Zit u dit jaar als zo'n ellendige blinde aan de weg? Vraag toch of de Heere bij u wil stilstaan om met een oog van ontferming op u neer te zien. Buiten Christus is er immers alleen eeuwige duisternis.

De discipelen zien de blinde bedelaar ook en komen met een vraag tot Jezus: 'Rabbi, Meester, wilt U ons onderwijzen? Wij weten het niet'. Hoewel zij de Middelaar in Zijn profetisch werk kennen, zijn zij voor Zijn lijden en sterven nog stekeblind. Straks zullen ze echter onderwijs krijgen. Bent u er ook om verlegen? In dat onderwijs wordt Christus verheerlijkt, verdwijnt de blindgeborene naar de achtergrond en schittert bovenal het Licht der wereld.

Vragen:

1. Wat is het grote doel in deze geschiedenis?
2. Wat ligt er in de woorden: 'En voorbijgaande, zag Hij een mens.'
3. Hoe komt de Heere aan ons voorbij? Waarom is dat niet genoeg?

► wordt vervolgd

► Is er olie in het kruikje?

De jongste dag: een plotselinge dag

ds. J. de Kok, Westkapelle

Wie heeft het nooit meegemaakt? Een plotselinge felle lichtflits gevolgd door het doordringende geluid van de donder. De weersvoorspellingen hadden geen onweer voorspeld. Er leek geen ‘vuiltje’ aan de lucht. Toch was daar plots die lichtflits...

Zo zal het zijn als Christus terugkomt op de wolken van de hemel. Hoor, Hij zei het Zelf: ‘Want gelijk de bliksem uitgaat van het oosten en schijnt tot het westen, alzo zal ook de toekomst van den Zoon des mensen wezen’ (Matth. 24:27).

Over de wederkomst des Heeren is al veel geschreven en gezegd. Veel mooie dingen en veel onzin. In de tijd van de coronapandemie werden dienaangaande ook allerlei gissingen gedaan. Wij, kleine mensjes, willen altijd graag alles weten. Maar als het gaat over de wederkomst moeten wij leren een stapje terug te doen. Heel veel dingen weten wij namelijk niet. Daarom is het met grote schroom dat ik wil voldoen aan het verzoek van de redactie van De Saambinder om enkele artikelen te schrijven over de wederkomst.

Verwacht geen compleet verhaal. Ik voer u langs enkele teksten in Gods Woord die heel helder spreken over de zaken die wij allen mee gaan maken. Laat echter tijdens het lezen van deze artikelen één grote vraag in uw hart branden: ben ik bereid als de Heere vandaag terugkomt? Om het met de gelijkenis van de wijze en dwaze maagden te zeggen: is er olie in de lamp?

Een grote stem

Als de Heere terugkomt, zal dat heel plotseling gebeuren. Wij kunnen menen dat er nog van alles moet gebeuren voordat Hij terug kan komen. Dat misschien het Evangelie nog niet over heel de wereld is gepredikt, of dat de grote verdrukking uit Openbaring nog niet plaatsgevonden heeft. Maar... als wij nu eens verkeerd redeneren? Als Christus nu morgen eens terugkomt? Weet u wat er dan gaat gebeuren? Dan zullen wij iets horen. Wat? Een grote stem. Paulus zegt dit in 1 Thessalonicenzen 4:16: ‘Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem des archangels en met de bazuin Gods nederdalen van den hemel!’.

Op het moment dat Christus uit de hemel neerdaalt, zal Hij roepen. Het zal een roep zijn die over heel de wereld hoorbaar zal zijn. Het Griekse woord ‘geroep’ dat hier gebruikt wordt, komt maar één keer voor in de Bijbel. De kanttekeningen geven met een voorbeeld aan wat bedoeld wordt. Vroeger klonken op de schepen bevelen. De bootsman gaf bijvoorbeeld een schreeuw en de matrozen vlogen het want in om de zeilen te reven. Het is dus een roep die een bevel geeft. Een leidinggevende roep. En deze

roep zal hoorbaar zijn, ook voor ons. Het bevel om alles in gereedheid te brengen voor de oordeelsdag, klinkt.

De archangels

Christus’ bevel wordt overgenomen door de onderbevelhebbers. We lezen over archangels. Dat zijn engelen. Op een bepaalde manier zullen zij de roep van Christus overnemen. Of ze dat met een stem zullen doen die klinkt als een bazuin, of dat ze een bazuin (trompet) aan de mond zullen zetten en daarop zullen blazen, wordt ons niet duidelijk uit de Schrift (lees de kanttekeningen maar eens).

We lezen nog iets in 1 Thessalonicenzen 4:16: Christus komt met ‘de bazuin Gods’. Nog een keer, voor alle duidelijkheid, dan bent u erop voorbereid als het gaat gebeuren: er klinkt straks een krachtige schreeuw, een bevel, van Christus Zelf. De archangels nemen het over en delen de bevelen verder uit. Tegelijkertijd worden de engelen aangemoedigd door bazuin-geschal. Het Griekse woord is hier ‘krijgstrompet’.

Opnieuw stel ik u de vraag: bent u bereid God te ontmoeten als de bazuin klinkt? Christus komt bij Zijn tweede komst immers niet als Zaligmaker, maar als Rechter. Hoor wat Zondag 19 uit de Heidelbergse verklaart: ‘...tot een Rechter uit den hemel verwacht, Die al Zijn en mijn vijanden in de eeuwige verdoemens werpen (zal), maar mij met alle uitverkorenen tot Zich in de hemelse blijdschap en heerlijkheid nemen zal’. Als u uzelf dán nog moet gaan bekeren, is het te laat. De genadetijd is dan voorbij, want het heeft in de hemel geklonken dat er geen tijd meer is! (Openb. 10:6). ♦

► wordt vervolgd

Een pijl in eenvoudigheid geschoten

A. Bel, Vlaardingen

‘Wij weten immers niet hoe een enkel woord door de Heere gezegend kan worden als een pijl in eenvoudigheid geschoten’. Dat schreef Gerrit Teunis Beugel in zijn levensbeschrijving en hij gaf enkele voorbeelden daarvan.

Gerrit Teunis Beugel werd in 1763 geboren in Het Loo. Toen was dat een zelfstandig dorp, nu is het een wijk in Apeldoorn. Van 1778 tot 1813 woonde hij in Amsterdam. Hij vertrok toen naar Apeldoorn, waar hij in 1834 is overleden. Jarenlang hield hij thuis oefeningen. Na zijn overlijden vond de Afscheiding van 1834 plaats, en velen van degenen die de oefeningen hadden bezocht, behoorden tot de eerste Afscheidenen in Apeldoorn. Beugel werd als volgt getypeerd: ‘Hij was een godvrezende, innig vrome, gemoedelijke man, getrouw in de dienst des Heeren, beminnelijk tegenover zijn naasten, wier stichting hij gaarne bevorderde. Hij was geen strijdbare held. ’t Liefst ontweek hij de strijd, door zijn mening te zeggen en dan heen te gaan’. Na zijn overlijden verscheen in 1835 bij J. van Golverdinge te 's-Gravenhage een boek van 390 bladzijden. In dit boek vertelde hij ook over vele ontmoetingen en voorvallen. In dit artikel willen we twee geschiedenissen weergeven.

Een gezegende uitwerking

De ene geschiedenis gaat over Willem

Lootsman, geboren in 1738. Hij werd in 1764 predikant in Zuilen en daarna heeft hij de gemeenten Pijnacker, Hoorn en Haarlem gediend. In 1810 ging hij met emeritaat en in 1813 is hij overleden. Beugel heeft hem meermalen horen preken en noemde hem ‘een getrouw en godzalig predikant’.

Hij schreef: ‘Zowel in Hoorn als later in Haarlem werd hij geliefd door het volk des Heeren en hij was voor velen tot een rijke zegen’.

Maar in zijn jeugd had het er heel anders uitgezien. In zijn studententijd gebeurde het dat Lootsman en zijn medestudenten zich eens schuldig maakten aan losbandig vermaak en Lootsman was daarbij de gangmaker. Toen kwam er een boer de kamer binnen waar de studenten zich vermaakten. Hij keek Lootsman aan, en zei: ‘Wat moet jij later worden?’ ‘Dat weet ik niet’, zei Lootsman boos en hij dacht: waar bemoeit die man zich mee? ‘Dan zal ik het u wel zeggen’, zei de vrouw des huizes, die zich in het gesprek mengde. ‘Hij moet predikant worden’. De boer zei: ‘Maar weet u wel dat een onbekeerd predikant brandhout voor de hel is?’ ‘Ja, dat

weet ik wel’, zei de student kwaad. Dat hij in zijn vrolijkheid op die manier gestoord werd zinde hem helemaal niet. Maar toch waren de woorden, zo schreef Beugel, als een pijl in eenvoudigheid geschoten, die ter rechter plaats trof, tussen de gespen en tussen het pantsier. ‘Lootsman werd stil, vervolgens bezorgd over het heil van zijn onsterfelijke ziel en werd krachtdadig tot God bekeerd’. De boer die de ernstige woorden gesproken had, had geen enkel vermoeden dat zijn woorden zo’n gezegende uitwerking hadden, maar hij kwam het wel te weten. Lootsman heeft hem namelijk een brief geschreven waarin hij verhaalde wat de Heere door middel van zijn woorden aan zijn ziel gedaan had. Hij wilde hem ook nog persoonlijk bezoeken, maar toen bleek dat de boer was overleden.

Als het nu eens waar is?

Beugel noemt nog een tweede voorbeeld. Een predikant bracht een bezoek aan een deftige heer. Nee, hij was niet welkom, zo zei de dienstbode nadat ze het bezoek had aangekondigd. De predikant hield aan, maar tevergeefs. Toen zei hij tegen de dienstbode: ‘Zeg maar tegen je heer dat die niet geloofd zal hebben, verdoemd zal worden’. De dienstbode bracht de boodschap over, maar de man voelde zich in zijn eer aangetast. Zo’n boodschap was toch wel al te kras. Boos liep hij op en neer. Maar de gedachte kwam in hem op: en als het nu eens waar is wat die predikant zegt? Maar nee, zo’n boodschap te krijgen was voor een fatsoenlijk mens toch onverdraaglijk. Maar weer klonk er een stem in zijn binnenste: en als het nu eens waar is? Zijn boosheid verdween. En de woorden van de predikant werden geheiligd aan zijn hart. De vruchten van een godzalig leven werden bij hem openbaar.

Na deze voorbeelden gegeven te hebben, schreef Beugel: ‘Niemand van Gods kinderen zegge dus dat hij geen gelegenheid heeft om voor anderen ten zegen te zijn. In iedere werkkring en met het kleinste talent heeft Gods kind te woekeren. Wij weten immers niet hoe een enkel woord door de Heere gezegend kan worden als een pijl in eenvoudigheid geschoten’. ♦

"De laatste bazuin"

ds. J. Fraanje

uitg. Den Hertog; 381 blz.; € 22,90.

Ds. J. Fraanje heeft ruim 41 jaar de Gereformeerde Gemeenten gediend, waarvan 31 jaar de gemeente te Barneveld. De grote achting die men hem toedroeg vanwege de genade Gods, heb ik in mijn Barneveldse tijd bij vele ouderen opgemerkt. Ook is voor velen de toewijding waarmee hij catechiseerde onvergetelijk geweest. Ds. Fraanje catechiseerde het hele jaar door, behalve zes weken in de zomer. Iets wat voor het heden een leerzame spiegel kan zijn. Ds. Fraanje bracht nieuwe en oude dingen voort. Daarom drong de christelijke gereformeerde prof. G. Wisse er bij zijn studenten op aan om de prediking van ds. Fraanje te gaan beluisteren. Om dezelfde reden kan "De laatste bazuin" van harte worden aanbevolen. A. Bel heeft dit dagboek evenwichtig samengesteld vanuit de nagelaten geschriften van ds. Fraanje.

Ds. Fraanje was in zijn prediking heilig zakelijk én teer, altijd bouwend op het enige Fundament door de Vader in Sion gelegd. Over 2 Korinthe 2 vers 14 ('En Gode zij dank, Die ons allen tijd doet triomferen...') merkt hij onder meer op: 'Paulus zegt: In mijn staat ben ik bewust dat God mijn Vader in Christus is, in mijn stand ben ik bewust dat Christus mijn leven is, en in mijn ambt: ben ik niet een apostel? Gode zij dank in de staat, in de stand en in het ambt. Gode zij dank: de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, het eeuwig aanbidde-lijk Wezen'.

Nog één citaat (blz. 240): 'Hoe staat u onder de voortrollende oordelen, volk des Heeren? Bent u ze nog bezig af te bidden, loopt u eronder te zuchten of hebt u eronder kunnen vallen? Dat zal toch de enige weg zijn! Afbidden gaat niet meer; de zaak is vastelijk besloten, dus schiet er voor de levendigen niets over dan een heilig aanbidden. Mocht u veel eerlijkmakende genade ontvangen'.

ds. C. Hogchem, Aalborg

"Met pelgrim op reis"

ds. G. Clements

uitg. Den Hertog; 144 blz., 16,90.

Ds. G. Clements heeft een boek geschreven dat gebaseerd is op "De Christenreis" van Bunyan. Deze vijftien overdenkingen zijn ontstaan in de coronatijd. Toen heeft de Goudse pastor op digitale wijze contact gezocht met de jongeren van zijn gemeente rond dit meesterwerk van Bunyan. De lezingen zijn nu in boekvorm verschenen. Ze zijn niet in de eerste plaats bedoeld als een nieuwe uitleg, maar meer als een oproep om de weg van deze pelgrim te gaan. Steeds spreekt de schrijver de al wat oudere jeugd aan. Hij doet dat in eenvoudige taal, alsof hij voor de klas zit. Ik moest terugdenken aan de tijd dat we collega's waren op de Jacobus Fruytier scholengemeenschap. Toen al gaf godsdienstleraar Clements op boeiende wijze les aan de hand van "De Christenreis". In dit boek worden de belangrijkste passages van de

pelgrimsreis behandeld. Daarbij gebruikt onze broeder ook wel gebeurtenissen uit zijn eigen leven: 'Jarenlang heb ik als zending in Afrika gewoond. Daar hadden de mensen een donkere bril op ten aanzien van deze wereld, want daar was een stammenstrijd, daar was honger. Hoe is dat bij ons? Laten wij de wereld niet door een roze bril bekijken, en ook niet door een donkere bril, maar door de Bijbelse bril'.

Ook schuwt de samensteller de actualiteit niet: 'We sturen vandaag de dag veel foto's naar elkaar met WhatsApp. Die foto's zijn misschien wel erg mooi, maar je ziet alleen de buitenkant. De Bijbel brengt je een foto onder ogen van de binnenkant'.

Ik heb veel waardevolle adviezen gelezen. De voornaamste is wel om God te leren kennen tot zaligheid: 'Ga niet af op je innerlijk licht, op: ik voel, of: ik denk, ik meen te weten, ik heb eens een boek gelezen. Nee, ga de weg van het Woord!'

Dit boek is zeer nuttig voor onze jongeren en leerzaam voor de ouderen.

Op weg en reis!

ds. J. Schipper, Scherpenzeel

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Aangenomen

naar Brant County (Canada),
ds. H. de Leeuw te Franklin Lakes (VS)

Bedankt

voor Aalst,
ds. C. Hogchem te Aalburg;
voor 's-Gravenzande,
ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk;
voor Kalamazoo (Michigan, VS),
ds. C. Sonneveld te Alblasserdam;
voor Meeuwen i.c.m. Sprang-Capelle,
ds. E.J. Boudewijn te Barneveld-Centrum;
voor Nieuwerkerk (Zld),
ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland;
voor Oostkapelle,
ds. W.A. Zondag te Dordrecht;
voor Stolwijk, ds. A. Schot te Nunspeet;
voor Wolphaartsdijk,
ds. G. Beens te Kootwijkerbroek;
voor Zeist,
ds. J. van Laar te Barneveld-Zuid.

STUDIEDAG PREDIKANTEN 2023

Vele broeders hebben zich inmiddels opgegeven voor de komende studiedag, maandag 16 januari (10.00 tot 15.00 uur). In de morgenlezing hoopt ds. A. Schot te spreken over 'Over geloof en geloven', over de uitleg van de Heidelberger (met name rond de Zondagen 7 en 23). 's Middags zal ds. B. Labee spreken over de catechese vanuit de werktitel 'In het binnenste van hun harten indrukken'. Aanmelden kan nog deze week via mbal@theologischeshoel.nl

BEVESTIGING EN INTREDE DS. J.B. ZIPPRO TE ZOETERMEER

De kerkenraad van Zoetermeer deelt u met blijdschap en verwondering mee dat ds. J.B. Zippro als herder en leraar aan onze gemeente verbonden zal worden op woensdag

11 januari. De bevestigingsdienst begint om 15.00 uur en wordt geleid door onze consulent, ds. H. Brons. De intrededienst van ds. Zippro begint om 19.00 uur. Beide diensten worden gehouden in het eigen kerkgebouw aan de Zwaardslootweg 44 te Zoetermeer. U kunt de diensten bezoeken, maar ook online volgen via www.kerkdienstgemist.nl (Vredekerk, Zoetermeer). Het adres van fam. ds. Zippro is: Anataas 15, 2719 GK Zoetermeer.

We willen alle (emeritus)predikanten en studenten hartelijk danken voor hun betrokkenheid en bereidwilligheid om in de achterliggende vacante periode bij ons voor te gaan in erediensten. Alle afgesproken preekbeurten na 11 januari komen te vervallen, tenzij anders afgesproken.

[Kerkenraad Zoetermeer](#)

Berichten

NIEUWE VORMGEVING DE SAAMBINDER

Met ingang van dit eerste nummer van 2023 heeft de vormgeving van De Saambinder een restyling ondergaan. De gebruikte lettertypes in combinatie met verschillende aspecten in de layout zijn vernieuwd. Jaargang 101 start zodoende met een frisse uitstraling, terwijl de inhoud op de vertrouwde manier dezelfde blijft. De Saambinder, ook in 2023 een bewuste keus!

PLAATSING VAN BERICHTEN

In de rubriek Berichten behoudt de redactie zich het recht voor om mededelingen in te korten of in het geheel niet te plaatsen.

VOORJAARSPROJECT JONGERENKOOR T.B.V. JBGG

In januari start jongerenkoor Loïs (o.l.v. Peter Wildeman) met het voorjaarsproject. Loïs is een projectkoor waarvoor geen lidmaatschap nodig is. We zingen voor de JBGG psalmen en liederen rond passie en Pasen. De repetities

zijn eenmaal per drie weken. Er zijn drie repetitielocaties, Gouda, Hardinxveld-Giessendam en Middelharnis. Loïs geeft concerten op 25 maart, 13 mei en 17 juni. Zing je graag en ben je ouder dan 14 jaar? Meld je aan via www.peterwildeman.nl

CONFERENTIE STUDERENDEN

Studeer je en ben je op zoek naar een studentenkring in (de buurt van) de stad waar je studeert? Kom dan naar de winterconferentie op vrijdagavond 20 januari in Gouda en ontmoet

medestudenten van verschillende kringen! Kijk voor meer informatie op www.werkgroepstudenten.nl

ZANGAVOND

Moerkapelle - Kerk Geref. Gemeente, zat. 14 jan., 19.30 uur, Sionskoor, kinderkoor Jonge Ichtusklanken, Joost van Belzen, orgel; collecte voor Helpende Handen.

► Kerk Gereformeerde Gemeente Moerkapelle

Preekbeurten

ZONDAG 8 JANUARI 2023

Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; **Aalst** 14.30 uur ds. C. Hogchem; **Alblasserdam** 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; **Alphen aan den Rijn** 18.00 uur stud. A.E. Brijder; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 15.00 uur stud. A.E. Brijder; **Apeldoorn** 10.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. H. van der Heiden; **Berkenwoude** 10.00 en 19.00 uur ds. M.L. Dekker; **Bodegraven** 10.00 en 15.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Borssele** 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer en 18.00 uur ds. M. Karens; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 15.30 uur ds. G. Pater; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Capelle aan den IJssel-West** 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; **Den Haag-Scheveningen** 15.30 uur (H.D.) ds. M.L. Dekker; **Deventer** 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Dinteloord** 14.30 uur ds. K. Boeder; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 15.30 uur ds. B. Labee; **Dordrecht** 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Eindhoven** 15.00 uur ds. A.A.

Brugge; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 uur ds. P.G. Heijkamp en 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Enter** 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden en 17.00 uur ds. R. Kattenberg; **Ermelo** 14.30 uur ds. G. van Manen; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Gorinchem** 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; **Goudswaard** 10.00 en 18.00 uur ds. J.W. Verweij; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **'s-Gravenzande** 9.30 uur ds. G. Clements en 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Groningen** 10.00 en 16.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Haamstede** 18.00 uur ds. H. Brons; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Hoedekenskerke** 10.00 uur ds. C. Harinck en 16.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Hoofddorp** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Houten** 17.15 uur stud. J.M. Evers; **Kampen** 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; **Kamperland** 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Kapelle-Biezelinghe** 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; **Katwijk aan Zee** 10.00 uur ds. G.W.S. Mulder en 18.00 uur stud. R.T. Michielse; **Klaaswaal** 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 10.00 uur ds. J. de Kok en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 18.30 uur

ds. C. Sonneveld; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; **Lisse** 10.00 uur stud. A.E. Brijder en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Marknesse** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Meeuwen** 18.00 uur ds. J. Beens; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Melissant** 10.00 en 15.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Naaldwijk** 9.30 en 15.30 uur ds. J. Schipper; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Nieuwe-Tonge** 15.30 uur ds. M. Blok; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 en 15.30 uur stud. J. Janse; **Nieuwerkerk** 16.00 uur ds. C. Harinck; **Nijkerk** 18.30 uur ds. A. Schot; **Nisse** 14.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Oostburg** 10.00 en 15.00 uur ds. M. Karens; **Oostkapelle** 9.30 en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Ouddorp** 9.30 en 14.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; **Oude-Tonge** 15.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Oudemirdum** 9.30 en 14.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Poederroijen** 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Poortugaal** 9.30 en 15.00 uur stud. R.T. Michielse; **Puttershoek** 10.00 uur ds. W.J. Karels en 14.30 uur ds. W.A. Zondag; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.00 uur ds. G. Clements; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. H.J. Agteresch en 14.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Rotterdam-Alexanderpolder** 19.00 uur ds. W.A. Zondag; **Rotterdam-Centrum** 19.00 uur ds. L. Blok; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 14.30 uur stud. J.M. Evers; **Scherpenisse** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. M. Blok; **Siedrecht** 9.00 en 16.00 uur ds. A.T. Huijser; **Soest** 9.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; **Spijkensisse** 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Sprang-Capelle** 9.30 en

Velen brengen al hun dagen door met het disputeren over de weg, totdat de zon voor hen ondergaat en de nacht hen overvalt voordat ze zelf op weg zijn gegaan.

- THOMAS BOSTON -

15.00 uur ds. J. Beens; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. E. Bakker; **Terneuzen** 10.00 uur ds. M. Boersma en 19.00 uur ds. J. IJsselstein; **Terwolde-De Vecht** 14.30 uur ds. A. Schreuder; **Tholen** 10.00 uur ds. J.J. Tanis; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; **Vlaardingen** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 15.30 uur ds. H. van der Heiden; **Viissingen** 9.30 en 16.00 uur ds. H. Brons; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Westzaan** 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Wierden** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Woerden** 10.00 uur ds. W.A. Zondag en 18.30 uur ds. W. Harinck; **Wolphaartsdijk** 14.00 uur ds. S. Maljaars en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; **Zoetermeer** 18.30 uur stud. J.C. Kriekaart; **Zwolle** 19.00 uur stud. J. Janse.

DINSDAG 10 JANUARI 2023

Uddel 19.30 uur ds. C.A. van Dieren.

WOENSDAG 11 JANUARI 2023

Beekbergen 19.30 uur ds. A. Schreuder; **Capelle a/d IJssel-West** 19.45 uur ds. J.W. Verweij; **De Valk-Wekerom** 14.15 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; **Drachten** 19.30 uur ds. A. Schot; **Kruiningen** 19.30 uur ds. G. Hoogerland; **Nijkerk** (in kerkgebouw HHK Putten, Henslare 2) 14.30 uur (bevestigingsdienst) ds. G. van Manen en 19.00 uur (intrededienst) ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Oud-Beijerland** 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Rijssen-Zuid** 19.30 uur ds. S.W. Janse; **Rotterdam-IJsselmonde** 19.30 uur ds. A.T. Huijser; **Scherpenzeel** 19.30 uur ds. J. Beens; **Stolwijk** 19.30 uur ds. G. Pater; **Veen** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 19.30 uur ds. B. Labee; **Werkendam** 19.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Woerden** 19.30 uur ds. W.J. Karels; **Zeist** 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Zoetermeer** 15.00 uur (bevestigingsdienst) ds. H. Brons en 19.00 uur (intrededienst) ds. J.B. Zippro.

DONDERDAG 12 JANUARI 2023

Aalburg 19.30 uur ds. C. Hogchem; **Alblasserdam** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Genemuiden** 19.30 uur ds. A.

Verschuure; **Hoedekenskerke** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Krimpen aan den IJssel** 19.45 uur ds. L. van der Kuijl; **Meeuwen** 19.30 uur ds. J.W. Verweij; **Middelharnis** 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 19.30 uur ds. J. Schipper; **Oud-dorp** 19.30 uur ds. J. van Laar.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 8 JANUARI 2023

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30, 12.00 (Bijbeluur) en 16.00 evang. J. Krijgsman; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Omega-3 Plus (NeoLife):

- * verbetert de concentratie en het geheugen
 - * voor soepele gewrichten, bij gevoelige spieren
 - * goed voor bloeddruk en bloedsomloop
 - * voor een verantwoord cholesterolgehalte
- Jan.-aanbieding | Kommie 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl

Meer weten over christenen in Cuba en Spanje? **Nodig ervaren spreker uit van Spaanse Evangelische Zending (SEZ).**
06-27269502 - voorlichting@sez.st - www.sez.st

Eenzaam, beperking, eenverdiener, rouw of armoede? Stichting kleinsteun.nl luistert en steunt! 06-34180256
jong en oud (bel)maatjes & lotgenoten

Te huur aangeboden: winkelruimte in centrum **Scherpenzeel**, 225 m².
Tel. 06-17741694

De Boekenhoeve onbetwist
Uw aanbiedingspecialist
Ga naar: www.deboekenhoeve.nl

Nieuw jeugdboek 'Gods Woord onder de Roma', J.F. Benschop. Beschrijft vrijwilligerswerk door de Gomarus Scholengemeenschap in Roemenië.
www.ramshoorn.nl

Maak gebruik van onze service aan huis.
Prachtige collectie PVC vloeren. Voor advies, egaliseren, leveren en leggen.
06-19557166 De Vloerenkoning.nl

NIEUWJAARSCONCERT

DV 7 januari 2023
Hervormde Kerk in Kapelle
Jan Rozendaal Orgel &
Wilbert Magre vleugel
Rebecca Rozendaal Viool &
Carina Petersen panfluit
Leiding: Evangelist Van Setten
Er is een collecte voor een aantal doelen
Aanvang: **19.30 uur** | Toegang gratis

Werken aan verandering;
verbetering of acceptatie van
**persoonlijke, relatie- of
familieproblemen.**

www.praktijkfiducia.nl
06 - 29 41 51 47

Gorinchem
Grote Kerk
Zaterdag 14 januari 2023
Niet-Ritmische Nieuwjaars-
Psalmzangavond met Bov.
Organist: Arthur de Jong
Spreker Ds. A. Verschuure
Collecte: GBS
Aanvang: 19.00 uur
Toegang gratis
Kerk is verwarmd
Bij de uitgang warme hapjes

- Psychosociale & psychologische hulpverlening
- Huwelijk & relaties
- Seksuologische hulpverlening
- Toerusting & preventie
- Gastopvang
- Schoolmaatschappelijk werk
- Hulp bij gameverslaving
- Mediation & coaching

Het bieden van professionele, psychosociale hulp bij al
jouw levens- en gezinsvragen, dat is onze missie. En altijd
vanuit een heldere, christelijke identiteit.

De Vluchtheuvel biedt meer!

W stichtingdevluchtheuvel.nl • T 0113 - 213 098

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

7 januari Psalmzangavond

(samenzang rondom nieuwjaar)
Dorpskerk, Capelle aan den IJssel
Leiding: H.M. van Bochove
Orgel: Huig van der Knijff
Aanvang 19.30 uur
Collecte t.b.v. Stichting DenHofe
(kerk is verwarmd)

**Reformatorische Psychologenpraktijk
Nederland** biedt identiteit bewuste
behandeling en begeleiding aan volwassenen,
jongeren en kinderen met psychosociale en
psychologische vragen en problemen.

Tevens voor mediation, conflictantering, assessments,
coaching en zakelijke advisering.

Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.

44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
0344 - 667042 of info@rp nederland.nl

www.rpnederland.nl

Met Perspectief
meer uitzicht door nieuw inzicht

Ook in 2023 zijn we er voor u.
Samen op zoek naar het juiste
perspectief!

Met Perspectief is gespecialiseerd in:

- Identiteitsvraagstukken
- Verlies- en rouwbegeleiding
- Stress en burn-out klachten
- Algemene coaching en counseling

Neem vrijblijvend contact op:

Zorgpraktijk Barneveld, Rozenstraat 1
www.metperspectief.nl
06-512 441 43

**Vakantie.. of er even helemaal tussenuit
om tot rust te komen?** (Tijdelijk) te huur
onze gemeubileerde aanleunwoning
met landelijk uitzicht in buitengebied van
Lunteren, dicht bij bos, max. 2 pers.
Tel. 0623696469

LETHBRIDGE, CANADA
Op familiebezoek of vakantie in Alberta?
Verblijf dan in een van onze gezellige
cottages op Elbas Farms.
Ernst & Louise Sluimers (+1-403-329-8181)
www.elbas.com

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

**Barneveldse
Begrafnis
Vereniging**

voor een waardige, eenvoudige
verzorging van begrafenissen
in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Begrafnisverzorger:

Dhr. G.M. van Lagen
0342-783000

www.BBVer.nl

**‘Specialist in
vloertegels,
wandtegels en
PVC vloeren’**

Energieweg 8c | 4231 DJ Meerkerk | 0183 - 35 42 25 | kroonvloereninsteen.nl

PSALMBUNDELS VOOR ORGEL

COMPONISTEN:

- André Knevel
- Martin Weststrate
- Bram Bout
- Huig van der Knijff
- Peter Wildeman
- Dick Slagman
- Teus Dorresteijn
- Gert van Hoef
- Jan Rozendaal

UITERMATE GESCHIKT VOOR DE EREDIENST
Deel 1 en 2 € 17,50 per deel

Alles ten bate van de nieuwbouw van de GGiN te Oud-Vossemeer
Informatie en bestellingen via:
WWW.ACTIESGGINOV.M.NL

**Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl**

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Duifhuizen Boeken en Muziek te Oud-Beijerland is **op zoek naar een medewerkster voor ca. 16 uur per week.**
Ervaring is gewenst.
Interesse? Stuur een mail naar basduifhuizen@kliksafe.nl t.a.v. Magda

LM VAN MANEN
kerkinterieurs

WWW.KERKINTERIEURS.NL

**Praktijk
den Uijl**

- ☛ HULPVERLENING
- ☛ COACHING
- ☛ TRAINING
- ☛ TOERUSTING

Nieuwerkerk aan den IJssel | Barneveld | Yerseke

T 010 7 411 411 | E info@praktijkdenuijl.nl
| www.praktijkdenuijl.nl

Veelal vergoed door ziektekostenverzekeraars

**NIEUWJAARSCONCERT MET PIETER HEYKOOP
LAURENSKERK ROTTERDAM**

D.V. ZATERDAG 14 JANUARI

Improvisaties & veel Samenhang
14.30 uur/kerk open vanaf 13.45 uur
€ 15,- / kinderen t/m 12 jaar gratis!
bij binnenkomst contant/pin • **Kerk verwarmd !**
(dit concert wordt niet uitgezonden)

De begrafenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begrafeniszorgingdenhollander.nl

**Uw woning in Veenendaal verkopen?
Bel dan met Wessel Berkhout!**

Wij informeren u graag over onze onderscheidende en enthousiaste werkwijze en verstrekken u graag een aantrekkelijke offerte.

BURGLAND
Makelaars

0318-628412
www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

VerkeerstheorieVanWijngaarden
Je rijbewijs halen? Leer hier je theorie!

BOUWHOF
BEZIG MET JE HUIS.

BOUW, SANITAIR, KEUKEN EN INTERIEUR

SHOP.BOUWHOF.NL

Edisonstraat 115 2723 RT Zoetermeer 079 - 3310700 www.bouwhof.nl

UW ADVISEUR

AAN HUIS

VAN DER WILT
RAAMDECORATIE

☎ 06 - 36 29 43 14
🌐 wiltraamdecoratie.nl

DE APP MET DUIZENDEN
CHRISTELIJKE MUZIEK-
EN VERTELCD'S

Makkelijker
dan een
cd-speler

FamilyStream

Luister
nu gratis
1 maand
mee!

www.familystream.com

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp
aan kinderen, jongeren en volwas-
senen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor
psychologisch onderzoek,
indicatieaanvragen en onderzoek,
begeleiding en training van mensen
met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
Tel. 0342 - 41 99 77
Van Breugelplantsoen 1
3771 VM Barneveld
www.fideshulpverlening.nl

Welkom terug
op ons bungalowpark!

De Verrassing
Bungalowpark

AL 65 JAAR
VERRASSEND OP TEXEL

www.deverrassing.nl
0222 318906

Bureau
Mark.

Luisteren,
met oog voor elkaar.

+31 (0)6 53 29 69 57
mark@bureaumarck.nl

bureaumarck.nl

De specialist in het milieubewust
isoleren van uw woning

PROFIJT
ISOLATIE

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie

www.profijtisolatie.nl

In het weekend lees ik op mijn gemak de
achtergrondartikelen in het **RDMagazine**.

Jan Willem | Melkveehouder

rd
reformatorisch
dagblad

De een leest graag persoonlijke verhalen,
de ander zoekt verdieping bij het nieuws.
Maar allemaal hebben we behoefte aan zicht
op het Bijbelse perspectief in ons bestaan.

Het RD wil helpen verder te kijken dan jezelf.

RD, de krant voor het hele verhaal.

Scan mij

Het RD is er ook voor jou.
Ga naar rd.nl/saambinder
Ontdek het RD 4 weken lang vanaf 4 euro.

de SAAMBINDER Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

**Bijdragen van medewerkers,
boeken ter recensie en vragen voor de
rubriek 'Vraag en antwoord' naar:**

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:**

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

**Opgaven kerkdiensten en
beroepingswerk**

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

**Advertenties en familieberichten
aan Verloop drukkerij**

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasterdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

**Abonnementenprijzen
(bij vooruitbetaling):**

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2EO
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van redenen niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

EEN LIED IN DE HERBERG

Hendrik was alweer vijf jaar in dienst van de vereniging voor Bijbelverspreiding en het werk beviel hem nog steeds uitstekend. Maar hij was wel benieuwd hoe het hier zou zijn. Hier was hij in een roomse omgeving, dat was wel te zien. Overal stonden kruizen op de kerken. Maar vooruit... Hij hoefde dit werk niet alleen te doen.

Voor een huisje zat een oude vrouw op een stoel. Hendrik liep naar haar toe. 'Goedemorgen. Wilt u iets van mij kopen?' vroeg hij.

'Als je brillen bij je hebt...', antwoordde de vrouw. Ze nam haar bril van de neus. 'Deze is alleen nog maar goed voor dichtbij', vervolgde ze. 'Ik wil er één hebben waar ik wat verderaf mee kan zien'.

'Dan heb ik een goede voor u', zei Hendrik. 'Eén waarmee u dichtbij en veraf kunt zien. Precies zoals nodig is. U kunt er zelfs mee door lucht en wolken zien'.

'Da's een wonder!' riep de oude vrouw. 'Zó'n bril wil ik hebben. Kom maar binnen'. Hendrik volgde haar en deed zijn tas open. Hij nam er een Bijbel uit, legde die op de tafel en opende hem.

De oude vrouw wachtte geduldig. 'Waar blijven de brillen nou?' vroeg ze ten slotte.

'Hier', wees Hendrik. Hij wees naar de Bijbel. 'Ze zijn van een ander soort dan u bedoelt, maar veel onmisbaarder. Wie deze goed gebruikt, kan er in de eerste plaats zijn eigen hart door bezien. Dat is toch wel dichtbij, nietwaar? Hij kan te weten komen hoe treurig het daarbinnen door de zonde is gesteld. Maar hij kan ook blikken in het liefdeshart van de Vader, Die in de hemelen is en vandaar Zijn eniggeboren Zoon gezonden heeft tot een Zaligmaker van degenen die zich als zondaar voor God leren kennen. Hij kan zien hoe bij de komst van die Zoon de engelen nederdaalden'. ♦

vervolgverhaal | Geesje Vogelaar-van Mourik - uitg. Gebr. Koster

Werken

De meesten van jullie zullen vast wel naast het schoolwerk een ander baantje hebben.

Dat kan een krantenwijk zijn of een zaterdagbaan bij een supermarkt. Welk werk je ook doet, van jou wordt verwacht dat je het trouw en goed doet. Ook in 2023. Werken is namelijk onze roeping. Op de eerste bladzijden van de Bijbel heeft de Heere al aan de mens de opdracht gegeven om te werken. Deze opdracht is te lezen in Genesis 2:15. Daar zegt de Heere tegen Adam dat hij de hof van Eden moet 'bouwen en bewaren'. Dus ook voor de zondeval werd Adam door God geroepen om te werken. Misschien heb je altijd gedacht dat er in het paradijs heerlijk 'geluierd' kon worden. Daar spreekt de Bijbel niet over.

De schepping moest bebouwd en bewaard worden. Het zal echter voor de zondeval geen inspanning hebben gekost om te voldoen aan de werkopdracht die God gaf. Dat is na de zondeval anders geworden. Jij en ik moeten nu 'in het zweet van ons aangezicht' ons werk verrichten. De opdracht is gebleven, maar de straf op zonde heeft gemaakt dat het ons inspanning kost.

Juist omdat het een scheppingsopdracht is, moeten we ons werk trouw en goed doen. Het moet gebeuren met de inzet van al onze krachten en talenten. Dat zijn we aan de opdracht van God verplicht. De Bijbel geeft voor luie mensen geen ruimte (Spr. 6:6). Deze inzet geldt voor ons schoolwerk en alle andere taken die van ons gevraagd worden. Waar en door wie dan ook.

In Nehemia 4:6 staat dat 'het hart des volks was om te werken'. Laten we dit voorbeeld navolgen en ons werk zo getrouw doen als de engelen in de hemel (Heidelbergse Catechismus, Zondag 49). ♦

Leestip: [Genesis 2:15-20](#)

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. Labee

Herwaardering farizeeën?

Van jongs af aan heb ik een soort antipathie ontwikkeld ten opzichte van de farizeeën. Dat negatieve beeld lijkt gevoed te worden in reformatorische kringen. Maar zou het geen zegen zijn als er meer geleefd werd als de farizeeën?

Waardering

Ze hebben een plaats gekregen in het 'scheidungwoordenboek': de farizeeën. Vaak met de toevoeging 'vuile', schrijft dit woordenboek. De betekenis kan geen misverstand oproepen: doortrapte huichelaar, schijnheilige of hypocriet persoon. De farizeeën, letterlijk: afgescheidenen, zeiden zich strikt aan alle wetten die God Zijn volk had gegeven, te houden. Ook de mondelinge overlevering (de zogenaamde Misjna) leefden ze naar de letter na. Ze predikten dat een vroom leven en een strikte navolging van de wet, dichter bij God zou brengen. De farizeeën zagen het als hun taak de 'gewone' mensen te onderwijzen. Ze stonden soms lijnrecht tegenover de verhelleniseerde (vergriekste) sadduceeën, de partij van de hogepriesters en overpriesters. De laatsten ontkenden onder meer het bestaan van engelen, de opstanding uit de dood en het laatste oordeel.

Het is ook aangetoond dat er onder de farizeeën verschillende stromingen waren, van behoorlijk liberaal tot uitgesproken conservatief. In het Sanhedrin of de Joodse Raad was een minderheid farizeeër.

Eigenlijk is het niet zo belangrijk wat wij aan empathie of antipathie gevoelen voor deze stroming onder het Jodendom. Wel zijn de woorden van de Heere Jezus richtinggevend. We lezen één (!) waarderend woord (met in het slot een 'bijsluiters') van de Zaligmaker: 'De Schriftgeleerden en de farizeeën zijn gezeten op den stoel van Mozes; daarom, al wat zij u zeggen dat gij houden zult, houdt dat en doet het; maar doet niet naar hun werken; want zij zeggen het, en doen het niet' (Matth. 23:2b,3). De kanttekening legt uit dat Jezus het lezen en uitleggen van de wet van Mozes in hen prijst. Maar dat is dan ook het enige...

Waarschuwing

Nauwkeurig Schriftonderzoek leert ons dat de Zaligmaker waarschuwt

voor het zuurdesem van Herodes, het zuurdesem van de sadduceeën én het zuurdesem van de farizeeën. Er is weleens geopperd dat deze drie soorten zuurdeeg symbool zouden staan voor drie soorten christenen. Het eerste zuurdesem is wereldgelijkvormigheid. Herodes luisterde graag naar Johannes de Doper. Maar evengoed genoot hij van de uitdagende dans van de dochter van Heródias. Hoeveel doop- en belijdende leden horen bij deze sekte als we bijvoorbeeld ons mediagebruik, onze kleding en leefstijl nagaan?

Het tweede zuurdesem, dat van de sadduceeën, was een valse leer. Wij zouden ze duiden met 'vrijzinnigen' die sterk redeneerden vanuit de rede. Opnieuw hebben we genoeg aan onszelf: hoeveel eigenwillige godsdienst, naast het onfeilbare Woord van God, is er in ons leven?

Het zuurdeeg van de farizeeën was voornamelijk huichelarij. En hoewel we best begrijpen dat deze sekte aantrekkelijker lijkt vanwege de correcte leer, het is toch het zuurdesem waartegen de Zaligmaker het meest heeft gewaarschuwd! Op internet is een vertaling te vinden van het boekje 'Fifty Marks of Pharisees'. Aan de hand van Bijbelteksten worden vijftig, vreselijke kenmerken van farizeeën opgesomd. Vele malen heeft daarom het 'wee u' geklonken over deze schijnbaar sympathieke stroming. Ook vandaag is het de meest gevaarlijke vorm: onder vrome schijn leeft men met een wettische heiligheid en een eigen-gerechtigheid die voor God niet kan bestaan.

Lezer/lezeres, welk zuurdesem doortrekt uw leven? Of is het een mengsel? Gods Woord getuigt: 'Zuivert dan den ouden zuurdesem uit, opdat gij een nieuw deeg zijn moogt, gelijk gij ongezuurd zijt. Want ook ons Pascha is voor ons geslacht, namelijk Christus' (1 Kor. 5:7). ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.